

разі їх отримання – якнайшвидше якісне укомплектування в найкоротший термін.

У разі укомплектування вакансій шляхом надання дотації з Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття слід віддавати перевагу тим роботодавцям, які виконують умови попередніх договорів щодо забезпечення зайнятості упродовж двох років працевлаштованих у такий спосіб осіб. Стимулювати роботодавців, які віддають перевагу в працевлаштуванні громадянам з числа уразливих категорій населення, створюють робочі місця в перспективних і соціально значущих для регіону видах економічної діяльності, і головне – збільшують щороку середньоспискову кількість працюючих. Відповідну директиву ДЦЗ було надіслано в регіони, і прошу її дотримуватися в щоденній роботі.

Збільшилась кількість роботодавців, з якими укладено договори про організацію та проведення оплачуваних громадських робіт, на 500 суб'єктів. Водночас тут є ризик підміни поняття суспільно корисних робіт тимчасовими роботами. Тому прошу розглянути з органами місцевої влади можливість розширення спектра видів робіт саме соціальної спрямованості та залучення коштів місцевих бюджетів. Відповідний лист заступника міністра соціальної політики у лютому направлено головам облдержадміністрацій.

У зв'язку з наближенням Євро-2012 невідкладно включайте механізми співпраці з роботодавцями, які заявляють вакансії для цього сектору. Проведіть за участю органів влади відповідні наради. Забезпечте кожного роботодавця інформацією про професійно-кваліфікаційний склад безробітних, оперативно організуйте міні-ярмарки вакансій для укомплектування заявленої потреби.

15 березня в Мінсоцполітики відбулось засідання за участю різних міністерств, які долучалися до розробки "Національного плану дій з реалізації Конвенції про права інвалідів" на період до 2020 року. Цей документ торкається всіх аспектів життя інвалідів: освіти, медицини, культурних сфер життя, праці. Нам закладено місію всебічного сприяння інтеграції осіб з інвалідністю до відкритого ринку праці – шляхом спільних з Фондом соціального захисту інвалідів асигнувань. Поряд із цим має підвищитися доступність інших сфер – телебачення, книг. Є сенс провести домовленості з телеорганізаціями щодо організації ОГР із субтитрування програм, а також із аудіо-перекладу книг.

Кожного дня ми повинні робити крок за кроком до людини, яка потребує соціального захисту і уваги держави, і до роботодавця. Саме ЄТНАСП допоможе нам у цьому, і сьогодні наш курс – на якісне впровадження цієї технології.

В.Б. Сухомлин,

директор Київського міського центру зайнятості.

Минулий рік не був простим для служби зайнятості Києва: відбулися зміни в керівництві міського центру, були замінені керівники та частина працівників у струк-

турних підрозділах. Колектив практично працював у нових умовах організації роботи та в новій для Києва програмі ЄІАС(.NET).

Загальними зусиллями Київського міського та районних центрів зайнятості у звітному році вдалося оздоровити ситуацію з реєстрацією та працевлаштуванням громадян. Всі очікувані основні показники роботи по місту виконані. Ми вважаємо це позитивним результатом.

Як наслідок роботи, проведеної минулого року, з початку поточного року взятий непоганий старт, який дав перші позитивні результати. Намітилась позитивна динаміка основних показників роботи по місяцях. Порівняно з відповідним періодом минулого року покращились обсяги та рівні працевлаштування незайнятих громадян та безробітних, показники залучення до громадських робіт. Зросли обсяги та рівень охоплення громадян профорієнтаційними послугами.

Порівняно з іншими регіонами за рівнем працевлаштування громадян м. Київ піднявся з 26-ї позиції за підсумками 2011 року на дев'яту за два місяці поточного року. Відповідний показник перевищує загальнодержавний (по м. Києву – 12,9%, по Україні – 11,2%); рівень охоплення безробітних професійним навчанням є найвищим в державі (по м. Києву – 19,5%, по Україні – 8,8%).

Це лише початок, на цьому ми не зупиняємось, а будемо продовжувати працювати над покращенням роботи служби.

Передумовою забезпечення нашого головного завдання – сприяння працевлаштуванню громадян – є наповнення бази даних якісними вакансіями з достойною заробітною платою. Тому в основу своєї діяльності ми закладаємо системну взаємодію з роботодавцями для підвищення їх зацікавленості в послугах служби зайнятості.

Враховуючи, що в місті Києві зареєстровано понад 270 тисяч юридичних осіб, цього досягти непросто. Адже на кожного працюючого у відділах взаємодії з роботодавцями міської служби зайнятості припадає в середньому понад 4,5 тис. підприємств. Знаю точно, що такої напруженої ситуації немає в жодному регіоні України. Та, незважаючи на певні складнощі, результат є: кількість укомплектованих за нашого сприяння вакансій у м. Києві зросла у січні – лютому цього року в 1,5 разу порівняно з аналогічним періодом минулого року: з 1 216 до 1 782 одиниць. Рівень укомплектування вакансій також підвищився. Тривалість укомплектування вакансій знизилась від 24 до 15 днів.

У цьому році цілеспрямовану роботу із залучення роботодавців до співпраці продовжуємо по всіх напрямках.

Зимку через несприятливі погодні умови склалася непроста ситуація із забезпеченням життєдіяльності міста. Проблема прибирання снігу стала не тільки проблемою комунальників. Столична служба зайнятості не мала права бути осторонь. Незважаючи на те, що безробітні міста Києва у переважній більшості службовці, ми залучили їх до некваліфікованої роботи двірниками. У місті, мабуть, уперше з часу існування служби зайнятості проходилися такі масштабні суспільно корисні роботи.

Влада міста і особисто голова міської адміністрації високо оцінили нашу роботу.

Крім того, в рамках підготовки до Євро-2012 проводиться робота з організації громадських робіт на території Труханова острова з облаштування та належного функціонування наметового містечка для вболівальників зі Швеції. Під час проведення фінальної частини чемпіонату футболу та масових заходів наші безробітні будуть працювати стюардами на НСК "Олімпійський".

У квітні поточного року столичний центр зайнятості планує провести за підтримки місцевої влади профорієнтаційний інформаційно-масовий захід для незайнятої молоді та роботодавців. На нього пропонуємо запросити директорів регіональних центрів зайнятості з метою обміну досвідом і зробити це практикою державної служби зайнятості.

А тепер про головне. Думаю, сьогодні корисно буде обговорити на нашій нараді **проблемні питання з досвіду роботи**, які потребують вирішення на державному рівні.

Наша служба сьогодні перебуває під прицілом контролюючих органів. І в минулому, і в цьому році нас перевіряли та продовжують перевіряти органи прокуратури. КРУ здійснювала аудит організації профнавчання, проводила планову і досі проводить позапланову перевірку господарської діяльності. Крім того, без кінця надходять запити від СБУ та МВД.

І вже сьогодні є наслідки цих перевірок. Колишні безробітні Дніпровського району, які отримали одноразово виплату допомоги по безробіттю, обурені з приводу їх викликів до міліції для написання пояснень щодо отримання допомоги.

Крім того, є ряд питань, вирішення яких ускладнюється через неузгодженість окремих положень законодавства. Законодавчо не завжди чітко врегульовані вимоги нормативно-правових документів. Наша статистика не відповідає чинному законодавству. Усе б нічого, якби потім такі питання не складались у порушення та не знаходили відображення у поданнях прокуратури.

Щодо суперечностей у законодавстві. Перше. Результативність роботи служби, якість надання послуг клієнтам безпосередньо залежать від чітко виписаної нормативної бази, яка дає можливість однозначно трактувати норми законодавства як спеціалістами служби зайнятості, безробітними, так і спеціалістами контролюючих органів. На жаль, чинне законодавство про зайнятості наразі кожним трактується по-своєму, і це значно ускладнює роботу базових центрів зайнятості.

Так, на підставі неоднозначного тлумачення п. 2 Порядку розслідування страхових випадків прокуратурою було внесено подання про притягнення директора та працівників районного центру зайнятості до відповідальності за те, що рішення про надання особам статусу безробітного надавалось без проведення (безпосередньо в цей день або напередодні) взаємозвірок з податковою адміністрацією.

Незважаючи на те, що жодною нормою чинного законодавства України не передбачено проведення роз-

слідування страхового випадку протягом семи днів до надання статусу безробітного, прокуратура відкидає наші пояснення, звинувачує нас у бездіяльності та погрожує судом.

Друге. Дуже важливе питання – реєстрація незайнятих громадян не за місцем реєстрації їх проживання та виплата їм допомоги по безробіттю.

Постановою Кабінету Міністрів України №1080 2011 р. дозволено реєстрацію громадян незалежно від їхнього місця проживання чи перебування. Однак до цього часу відповідних змін до закону про зайнятості та до чинного Порядку надання допомоги по безробіттю не внесено.

Державний центр зайнятості визначив, що пошук підходящої роботи здійснюється відповідно до зарплати в місті Києві, а допомога по безробіттю обмежується зарплатою за місцем реєстрації. Постає питання: які законні підстави для такого "анархізму"? Уже зараз ми маємо декілька скарг з погрозами звернутись до суду. Зрозуміло, що закон буде на боці безробітних.

Наступне. З метою практичної реалізації закону про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування Державний центр зайнятості в липні минулого року направив роз'яснення щодо використання даних персоніфікованого обліку Пенсійного фонду для розрахунку страхового стажу.

Районними центрами зайнятості були проведені розрахунки страхового стажу, прийняті наново рішення про призначення допомоги по безробіттю, її виплати. В лютому цього року надходить інший лист Державного центру зайнятості, яким пропонується не використовувати в роботі роз'яснення, надані в попередньому листі, незважаючи на те, що за цей період змін у законодавстві не відбулось.

Ця проблема на регіональному рівні торкнулася всіх центрів зайнятості, а певна кількість громадян втратила право на отримання допомоги з урахуванням страхового стажу. Питання потребує вирішення.

Далі. З 2009 р. існує механізм обміну даними між Мінсоцполітики та Держприкордонслужбою щодо осіб, які перетинали кордон в період одержання допомоги по безробіттю. Однак Державний центр зайнятості не здійснює цього обміну, незважаючи на те, що саме він є відповідальною стороною. У той же час прокуратура вимагає в нас результати звірки.

Зупинюся на статистиці. Хоча проблема статистики не раз обговорювалася на рівні Державного центру зайнятості – віз і нині там.

Давайте згадаємо закони України про зайнятості населення та про страхування на випадок безробіття. Саме вони регламентують діяльність державної служби зайнятості.

Принципи нашої роботи закладені в статтях 3, 4 та 8 Закону "Про зайнятості населення": сприяння забезпеченню ефективної зайнятості та безплатне *сприяння* в підборі підходящої роботи всіма доступними засобами. Наголошую: *сприяння!*

Жодного посилання на те, що служба зайнятості має забезпечити працевлаштування, ви в законодавстві

не знайдете. Чому ж тоді головним показником нашої роботи є працевлаштування за направленням служби зайнятості?

Хочу привернути вашу увагу, що до сприяння у підборі роботи всіма доступними засобами належать і профорієнтація, і профнавчання, і інформування про вільні робочі місця, і інформаційні заходи, і багато іншого. Фактично кожний наш крок стосовно людини – це сприяння її працевлаштуванню. Для прикладу можна звернутися до основних показників діяльності служби зайнятості Росії.

Статистику доцільно було б максимально спростити (як у Грузії, Чехії тощо).

Існують ще проблеми, в тому числі які стосуються селянських господарств. З цього приводу директори ще висловляться.

Щодо Єдиної технології надання соціальних послуг населенню. Питання не в тому, впроваджувати ЄТНАСП чи ні. Це – інструмент, який повинен бути спрямований на підвищення ефективності роботи та має бути досконалим. Однак під час впровадження виявлено, що мають місце невідповідності, не автоматизовано в ЄІАС(.NET) всі передбачені процедури. Це не спрощує роботу спеціалістів з клієнтом, а навпаки, ускладнює. Вважаємо, що до впровадження в роботу служби зайнятості необхідно було б доопрацювати як саму технологію, так і програмний продукт ЄІАС(.NET).

Перехід на ЄТНАСП насамперед потребує створення належних умов для роботи наших спеціалістів. Є потреба в оновленні техніки, в першу чергу для особистих консультантів, які надають комплекс послуг шукачам роботи та роботодавцям.

Щодо проекту Закону України “Про зайнятість населення”. Ознайомившись із проектом, ми вважаємо, що ряд положень окремих статей цього проекту закону викладені нелогічно, визначені неповно, цілі визначаються як норми закону, назви окремих статей не відповідають їх змісту тощо.

На нашу думку, проект Закону потребує значного доопрацювання. Як висновок, вважаємо, що доцільно створити робочу групу з розробки проекту Закону України “Про зайнятість населення” та доопрацювання нормативної бази, яка регулює діяльність державної служби зайнятості, з урахуванням проблемних питань, які виникли в ході перевірок контролюючих органів.

Залучити фахівців Державного центру зайнятості та провідних спеціалістів-практиків регіональних центрів зайнятості. У разі необхідності Київський міський центр зайнятості готовий взяти участь у такій роботі.

Пропонуємо переглянути критерії оцінки діяльності регіональних служб зайнятості відповідно до чинного законодавства.

На завершення хочу наголосити, що в нашій роботі пріоритетом повинна бути конкретна людина з її потребами, а не показники; нам треба змінювати підходи, удосконалювати законодавство, відмовлятися від постсоціалістичних, бюрократичних принципів роботи.

О.Я. Калюх,

директор Рівненського центру професійно-технічної освіти.

У руслі розвитку національної системи освіти, співзвучному викликам часу і потребам особистості, зростає роль професійної освіти і навчання, що мають відповідати новим економічним умовам. Це, у свою чергу, вимагає нових підходів до змісту підготовки робітників. Сучасний ринок праці потребує фахівців нового типу з високим рівнем професійної підготовки, головними рисами яких є професійна гнучкість і мобільність, тобто здатність у разі необхідності швидко змінити професію, та уміння постійно поновлювати знання.

Характерною ознакою ринку праці України є незбалансованість попиту і пропозиції робочої сили. Тож одним із пріоритетів діяльності державної служби зайнятості протягом останніх років є професійне навчання, перенавчання, підвищення кваліфікації безробітних, спрямоване якраз на подолання цього дисбалансу. Сьогодні із впевненістю можна говорити про те, що завдяки створенню навчальних закладів державної служби зайнятості закладено надійний фундамент формування системи професійного навчання безробітних.

Я є представником одного з десяти таких навчальних закладів – Рівненського центру професійно-технічної освіти. Беручи до уваги 20-річний досвід його діяльності, вважаю, що служба зайнятості має потужний ресурс для досягнення стратегічної мети – подолання дисбалансу на ринку праці регіону шляхом професійного навчання в стислі терміни конкурентоспроможних робітничих кадрів з числа безробітних.

При цьому не можна не зважати на ряд викликів і завдань сьогодення. Так, як пріоритетний напрям роботи Міністерства соціальної політики України на 2012 рік, зокрема, визначено підвищення конкурентоспроможності незайнятого населення за рахунок зростання обсягів професійного навчання.

Також слід зважати на збільшення на ринку праці кількості осіб старшого покоління через підвищення пенсійного віку і необхідність швидкого підтвердження ними професійних компетенцій з метою прискорення повернення до трудової діяльності.

Постійне зростання вимог роботодавців до якості робочої сили потребує гнучкості, мобільності та активного позиціонування центру професійно-технічної освіти як надійного виконавця замовлень та навчального закладу нового типу.

Посилена увага слід приділяти ефективності витрачання коштів на професійне навчання, зіставляючи кількість вкладених коштів та якість підготовленої робочої сили. Вважаю, що визначальною оцінкою тут має слугувати думка роботодавця та його рішення щодо укладення договорів на підготовку робітничих кадрів.

Протягом трьох останніх років кількість безробітних, які навчалися за кошти роботодавців, зросла майже в десять разів. У цьому контексті час вимагає від навчального закладу здійснення постійного моніторингу нових виробничих технологій, які запроваджують роботодавці, наявного в них нового обладнання та устаткування з